

VAN DESERTERENDE STRAAL-JAGERPILOOT TOT MILJONAIR

Onthutsend verhaal over de Koreaanse Oorlog

Op maandag 21 september 1953 uur landde op Kimpo, de drukste Amerikaanse vliegbasis op het Koreaans schiereiland, een Noord-Koreaans jachtvliegtuig met daarin de jonge luitenant No Kum-sok. Het Amerikaanse luchtmachtpersoneel had pas door dat het om een vijandelijk toestel ging toen het stilhiel naast de landingsbaan. Blaine Harden gebruikt deze gebeurtenis om een onthutsend beeld te geven van de Noord-Koreaanse samenleving en van het verloop van de Koreaanse Oorlog (1950-1953, eindigend met een wapenstilstand, waardoor het conflict formeel nog bestaat).

Hans Vermeer is
redacteur van Kleio.

No Kum-sok in de
vlieguitrusting die
hij droeg tijdens zijn
vlucht naar Zuid-
Korea.

No Kum-sok werd meteen meegenomen voor een maandenlang verhoor waaraan hij welwillend meewerkte. Zijn toestel werd na de landing meteen verborgen, compleet binnenstebuiten gekeerd

en uitvoerig onderworpen aan testvluchten. Want de MiG-15 die No Kum-sok op Kimpo aan de grond zette, was de eerste die de Amerikanen compleet in handen kregen. Kim Il-sung, de man die op dat moment de scepter zwaaide in Noord-Korea, heeft nooit op deze desertie gereageerd, noch het toestel teruggevorderd. De Amerikaanse pers dook natuurlijk massaal op dit verhaal en liet het grote publiek meesmullen.

DERDE WERELDOORLOG

Als je het boek na afloop dichtslaat, blijf je als lezer met het beklemmende gevoel achter dat we in die jaren maar net ontkomen zijn aan een derde wereldoorlog. Want de betrokken grootmachten (de VS als beschermer van het Zuiden, Rusland en China aan de zijde van het Noorden) hadden alle drie de mogelijkheid om dit regionale conflict te laten uitgroeien tot een wereldconflict. Het enige wat zij daarvoor hoefden te doen was de leugens van de ander wereldkundig te maken.

Zo speelde Stalin voor de buitenwereld de vermoorde onschuld door te doen alsof de Sovjet-Unie niets met het conflict te maken had, ook al was het algemeen bekend dat er Russische piloten in Migs aan Noord-Koreaanse zijde vochten. En zo hielden de Amerikanen van hun kant vol dat zij zich steeds aan het VN-mandaat hielden dat hen verbood om vliegvelden aan te vallen in China, terwijl ze dit stelselmatig wél deden (en wat No Kum-sok zelf had meegemaakt). Maar de grootmachten hielden elkaars leugens uit het wereldnieuws waardoor het conflict regionaal bleef. Er is eigenlijk maar één moment geweest dat de strijd uit de hand dreigde te lopen. Dat was toen China zich in de strijd mengde en de Amerikaanse opperbevelhebber MacArthur het plan opperde atoomwapens tegen dat land te gebruiken. Dat leidde gelukkig tot zijn ontslag door ingrijpen van president Truman. Voor de Koreaanse bevolking was die inperking van het conflict van nul en generlei

Een Amerikaanse Boeing B-29 bommenwerpen laat zijn bommen vallen boven Korea, 1951. Foto: US Air Force.

waarde: op hun grondgebied werd een oorlog uitgevochten tussen de grootmachten en werd de bevolking vermalen. De auteur laat zien hoe het optreden van de Amerikaanse luchtmacht tijdens die oorlog nog steeds de kijk van de Noord-Koreaanse bevolking op het Westen in het algemeen en op de VS in het bijzonder bepaalt. Want het Noorden is in die periode op grote schaal door bombardementen weggevaagd. Amerikaanse bommenwerpers vlogen vanuit Japan en Okinawa en wierpen vanaf tien kilometer hoogte hun bommen op weerloze Noord-Koreaanse steden. Achttien van de grootste steden waren in 1953 voor meer dan 50 procent vernietigd, onder andere omdat er een gebrek aan doelen was en daarom steden vaak maar voor een tweede of derde keer gebombardeerd werden. Tegen het einde van de oorlog maakte men ook massaal gebruik van napalm waardoor vuurstormen ontstonden waarbij honderdduizenden burgerslachtoffers vielen.

RACISTISCHE TERREURDAAD

De rest van de westerse wereld sprak schande van deze misdaad, de Indiase premier Nehru had het zelfs over een terreurdaad met racistische motieven. Het Amerikaanse publiek maakte zich hier kennelijk niet druk over.

Maar het zal duidelijk zijn dat deze massamoord diep in het collectieve geheugen van de Noord-Koreanen gegrift staat, omdat iedereen tijdens die periode familieleden is kwijtgeraakt. De Amerikanen zijn in hun ogen onmenselijk en iedereen is nog steeds bang dat die gebeurtenis zich zal herhalen.

Ziedaar een argument dat Kim Jong-un telkens weer kan gebruiken om zijn bevolking te paaien: onder zijn leiderschap zal dat immers nooit gebeuren. En hoe reageert Amerika daar op? De overheid schijnt de rol van boeman wel te bevallen. Ze doet in ieder geval geen enkele moeite om het beeld te ontcrachten. Als in 2013 Kim (de derde) weer eens een loos dreigement richting Amerika uit, stuurt de Amerikaanse luchtmacht als antwoord een B-2 stealth-bommenwerper met nucleaire capaciteiten het Koreaanse luchtruim in. Weer de luchtmacht, weer de dreiging met kernwapens; tja, Amerikanen en tact vormen niet altijd een ideaal koppel...

De geschiedenis heeft geleerd hoe het de hoofdpersonen van dit boek is vergaan. De Grote Leider stierf in 1994 op 82-jarige leeftijd en wordt door zijn landgenoten nog steeds als een heilige vereerd. De straaljagerpilot kreeg het Amerikaanse staatsburgerschap en na lang procederen ten oordele van de 100.000 dollar die

was uitgelooft voor elke deserterende Noord-Koreaanse piloot – al zei No Kum-sok daar niets van te hebben geweten. Door dat geld juist te beleggen is hij inmiddels miljonair. Hij woont nog steeds in Amerika. Die 100.000 dollar is de meevaller als je de balans van zijn desertie opmaakt. Daartegenover staat dat hij wist dat er standaard na een desertie wraak genomen werd op familie of kennissen. Vijf luchtmachtkameraden van No Kum-sok werden dan ook geëxecuteerd. Het is een terzijde in dit boeiende boek, maar wel een terzijde dat je moeilijk uit je hoofd krijgt. ■

DE GROTE LEIDER EN DE STRAALJAGER-PILOOT. DE SPECTACULAIRE ONTSNAPPING VAN EEN JONGE NOORD-KOREAAN AAN DICTATOR KIM IL-SUNG. Blaine Harden (Balans, Amsterdam 2015), 352 blz., € 19,95